Hospodaření obcí

- doc. Ing. Lucie Sedmihradská, Ph.D.
  Katedra veřejných financí, Vysoká škola ekonomická v Praze a poslankyně Parlamentu ČR, sedmihradska@centrum.cz
- Ing. Filip Hrůza, Ph.D.
  Institut veřejné správy a Katedra veřejné ekonomie, Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita, Brno, Filip.Hruza@econ.muni.cz

Navrhovaný obsah workshopu

- základní principy hospodaření obce, rozpočet a hlavní zdroje příjmů včetně RUD,
- majetek obce a nakládání s ním – nájem, prodej, nákup a směna majetku, nejčastější chyby a rizika,
- investice a rozvoj obce,
- role obce jako zřizovatele příspěvkových organizací a škol,
- odpovědnost zastupitele a otázky, které je vhodné před rozhodnutím zvažovat,
- stručný výhled do budoucna, zejména v oblasti dotací a financování.

Moje otázky

- Co je to dobrý rozpočet?
- Jak porozumět rozpočtu? Jak ho číst?
- Co mě teď čeká?
- Co můžu udělat nebo změnit?

Základní principy hospodaření obce
Rozpočet
Hlavní zdroje příjmů včetně RUD

Základní rozpočtová pravidla

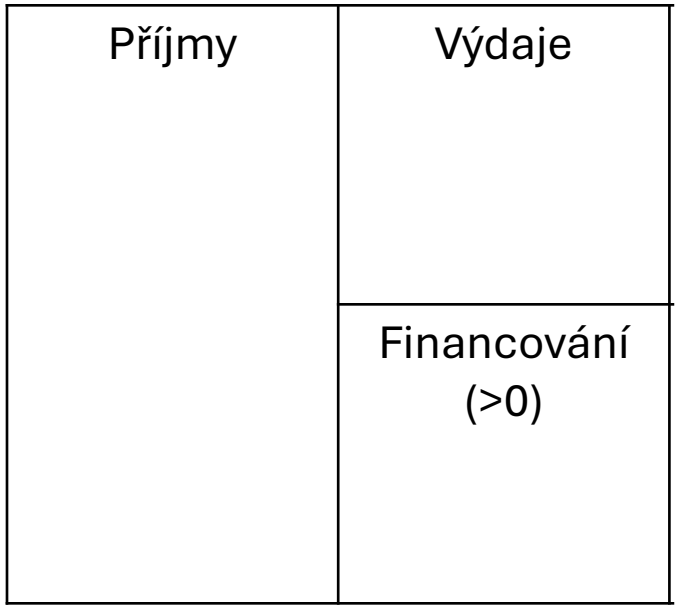
Co je to dobrý rozpočet?

- Výdaj nelze uskutečnit, aniž by byl schválen
- Výdaj nelze schválit, aniž by byl kryt

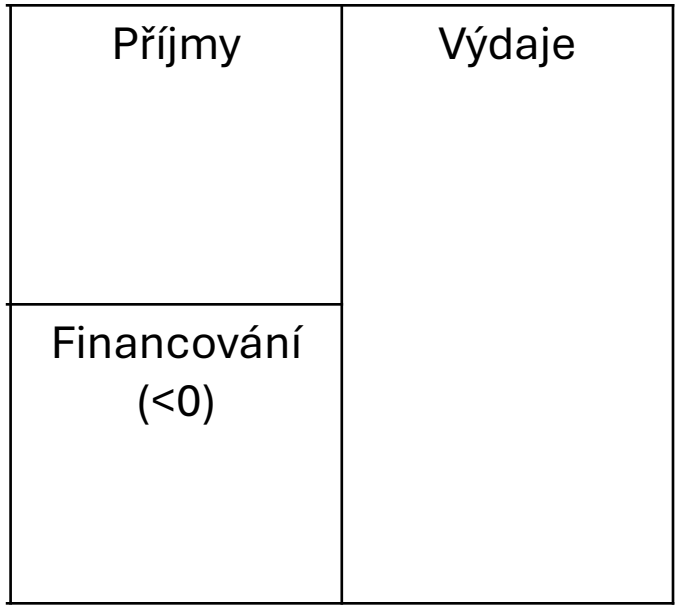
- Zlaté pravidlo vyrovnaného rozpočtu (běžný rozpočet)

- Procesní pravidla
  - především zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Rozpočet je „vždy“ vyrovnaný, ale kde je schodek?

Příjmy = výdaje+ financování

Příjmy - financování = výdaje

Co to znamená, že je schválen schodek?
Deficit x dluh?

Běžný a kapitálový rozpočet

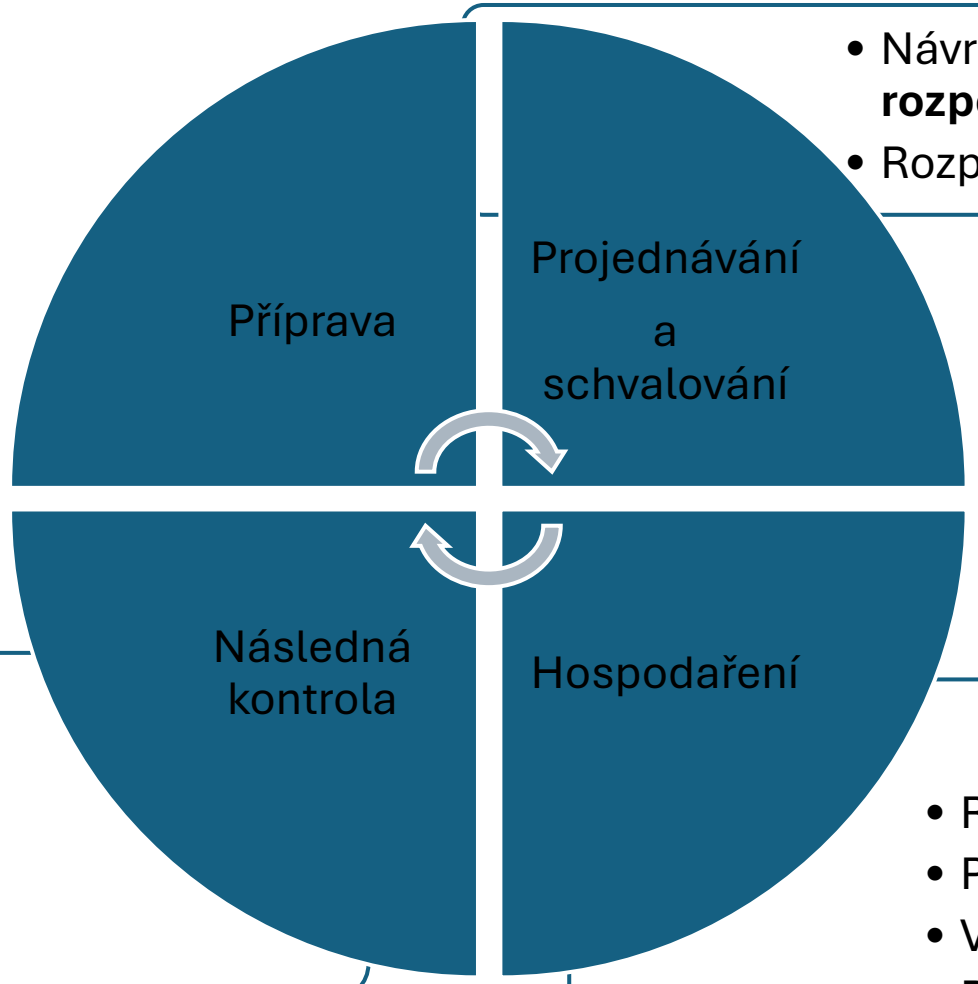
Běžný rozpočet	**Kapitálový rozpočet**
Běžné příjmy (BP)	Kapitálové příjmy (KP)
Daňové příjmy (třída 1)	Saldo běžného rozpočtu (SB)
Nedaňové příjmy (třída 2)	Kapitálové příjmy (třída 3)
Běžné dotace (seskupení položek 41)	Kapitálové dotace (seskupení položek 42)
Běžné výdaje (třída 5) (BV)	Kapitálové výdaje (třída 6) (KV)
Saldo běžného rozpočtu (SB) **(SB=BP-BV)**	Saldo kapitálového rozpočtu (SK) **(SK=KP-KV)**

Co je rozpočet?

- Finanční plán
- Plán činnosti
- Klíčový politický dokument
- Nástroj komunikace s občany

Zdroj: Distinguished Budget Presentation Awards Program

Obec hospodaří podle rozpočtu

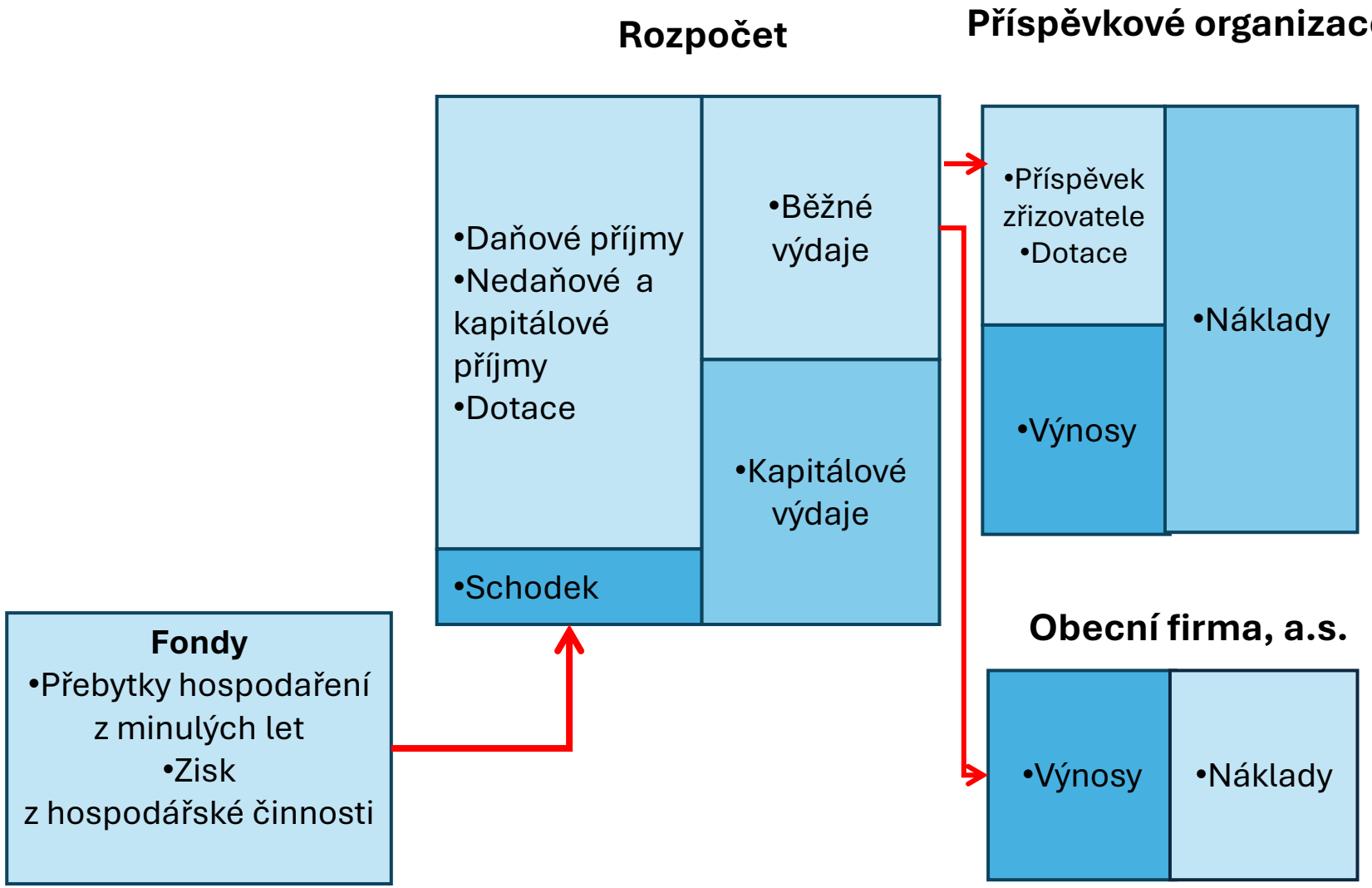
- Návrh rozpočtu → **schválený rozpočet**
- Rozpočtový výhled

- **Závěrečný účet**
- Zpráva o přezkumu hospodaření
- Účetní závěrka

- Rozpočtová opatření
- Plnění rozpočtu
- Veřejné zakázky
- Dotace

Co v rozpočtu je a není vidět?

- Zřízené organizace
- Obchodní společnosti
- V Praze zdaňovaná činnost (tj. prodej a pronájem bytů nebo pozemků, prodej cenných papírů, opravy bytů,…)

Obecní rozpočet a jeho obsah

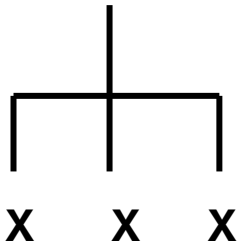
- charakteristiky dobrého rozpočtu:
  - má všechny nezbytné součásti,
  - soustředí se na informace klíčové pro rozhodování a
  - předkládá informace jasným a přístupným způsobem.
- hlavní součásti rozpočtového dokumentu:
  - úvodní slovo,
  - obsah,
  - shrnutí a souhrnné tabulky,
  - podrobný popis všech běžných a kapitálových výdajů, informace o dluhu a
  - další podpůrné materiály.

Komentář, slovo starosty

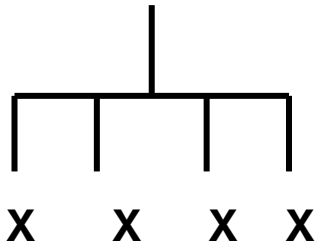
Pramen: Bland, R.L. a I.S. Rubin: Budgeting: A Guide for Local Government. International City/County Management Association, Washington, D.C., 1997

Rozpočtová skladba aneb položky a paragrafy

Organizační

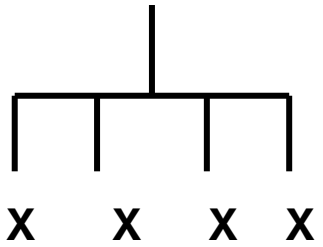

Druhové

Číslo položky
Číslo podseskupení položek
Číslo seskupení položek
Číslo třídy

Odvětvové

Číslo paragrafu
Číslo pododdílu
Číslo oddílu
Číslo skupiny

Jak porozumět rozpočtu?
Jak ho číst?

Vyhláška č. 323/2002 Sb, o rozpočtové skladbě

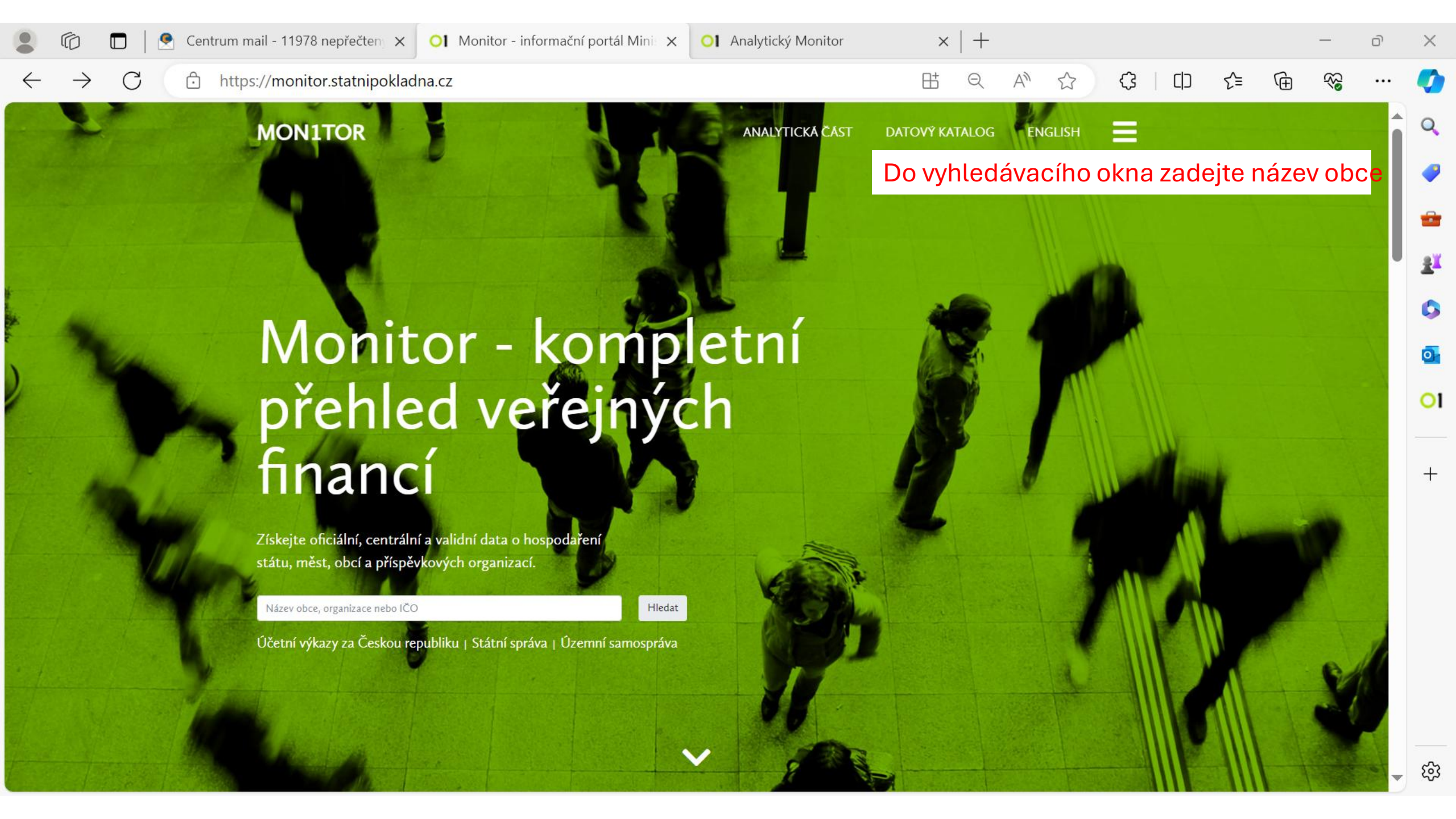
Rozpočtová skladba aneb položky a paragrafy

Paragraf		
3745	péče o vzhled obcí a veřej.zeleň	43 109

Položky		
5132	ochranné pomůcky	3
5139	nákup materiálu j.n.	450
5151	studená voda	530
5166	konzult., poraden. a právní služby	80
5169	nákup ost.služeb (údržba zeleně)	41 781
5171	opravy a údržování	134

Monitor státní pokladny

- Monitor - informační portál Ministerstva financí (statnipokladna.cz)
- Rozklikávací a analytická část

Centrum mail - 11978 nepřečten
Monitor - informační portál Mini
Analytický Monitor
https://monitor.statnipokladna.cz
MON1TOR
ANALYTICKÁ ČÁST
DATOVÝ KATALOG
ENGLISH
Do vyhledávacího okna zadejte název obce
Monitor - kompletní přehled veřejných financí
Získejte oficiální, centrální a validní data o hospodaření státu, měst, obcí a příspěvkových organizací.
Název obce, organizace nebo IČO
Hledat
Účetní výkazy za Českou republiku | Státní správa | Územní samospráva

Centrum mail - 11978 nepřečten | Město Blatná | Monitor | Analytický Monitor

https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00250996/prehled?rad=t&obdobi=2311

MON1TOR

ANALYTICKÁ ČÁST DATOVÝ KATALOG ENGLISH

MĚSTO BLATNÁ (STRAKONICE)

Úvod / Územní samospráva / Kraj : Jihočeský / Obec : Město Blatná – IČO 00250996 / Přehled

- PŘEHLED K 30.11.2023
- ČASOVÉ ŘADY K 30.11.2023
- CHARAKTERISTIKA K 31.12.2023
- PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE K 31.12.2023
- JINÉ PRÁVNICKÉ OSOBY PRO ROK 2022
- ÚČETNÍ ZÁVĚRKA K 30.09.2023
- ÚČETNÍ UKAZATELE K 30.09.2023
- PLNĚNÍ ROZPOČTU K 30.11.2023
- PŘEHLEDY K 30.11.2023
- MONITORING A AUDIT K 31.12.2022
- ROZPOČTOVÁ ODPOVĚDNOST

Klikněte na plnění ropočtu

období: 11. 2023 částky v: tisících

ZÁKLADNÍ UKAZATELE

PŘÍJMY KONSOLIDOVANÉ	VÝDAJE KONSOLIDOVANÉ	SALDO KONSOLIDOVANÉ
Schválený rozpočet (celorok): 225 000 tis. Kč	Schválený rozpočet (celorok): 309 000 tis. Kč	Schválený rozpočet (celorok): -84 000 tis. Kč
Skutečnost: 258 679 tis. Kč	Skutečnost: 214 183 tis. Kč	Skutečnost: 44 496 tis. Kč

ROZKLIKÁVACÍ ROZPOČET

Druhový pro výdaje Skutečnost

MON1TOR

ANALYTICKÁ ČÁST DATOVÝ KATALOG ENGLISH

MĚSTO BLATNÁ (STRAKONICE)

Úvod / Územní samospráva / Kraj : Jihočeský / Obec : Město Blatná – IČO 00250996 / Plnění rozpočtu: Druhový pro výdaje

PŘEHLED
K 30.11.2023

ČASOVÉ ŘADY
K 30.11.2023

CHARAKTERISTIKA
K 31.12.2023

PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE
K 31.12.2023

JINÉ PRÁVNICKÉ OSOBY
PRO ROK 2022

ÚČETNÍ ZÁVĚRKA
K 30.09.2023

ÚČETNÍ UKAZATELE
K 30.09.2023

PLNĚNÍ ROZPOČTU
K 30.11.2023

DRUHOVÝ PRO VÝDAJE | DRUHOVÝ PRO PŘÍJMY | ODVĚTVOVÝ PRO VÝDAJE | FINANCOVÁNÍ | SOUHRNNÝ

období: 11. 2023 částky v: tisících

Přejděte do analytické části

DRUHOVÝ ROZKLIKÁVACÍ ROZPOČET PRO VÝDAJE

Sbalit vše

Obec / Třída / Seskupení položek / Podseskupení položek / Položka	Rozpočet Schválený 2023	Po změnách 11. 2023	Skutečnost 11. 2023
Město Blatná	309 000	327 200	214 183
Běžné výdaje	194 083	209 269	165 916
Kapitálové výdaje	114 917	117 931	48 267

Nová sestava

ČÁSTKY V korunách

DIMENZE | KÓD | NÁZEV

- Období
  - Rok (kód)
- Paragraf
  - Oddíl paragrafů (kód)
  - Oddíl paragrafů (název)
  - Paragraf (název)
  - Pododdíl paragrafů (kód)
  - Pododdíl paragrafů (název)
  - Skupina paragrafů (kód)
  - Skupina paragrafů (název)
- Položka
  - Druh položek (název)

SLOUPCE: Schválený rozpočet | Rozpočet po změnách | Výsledek od počátku roku

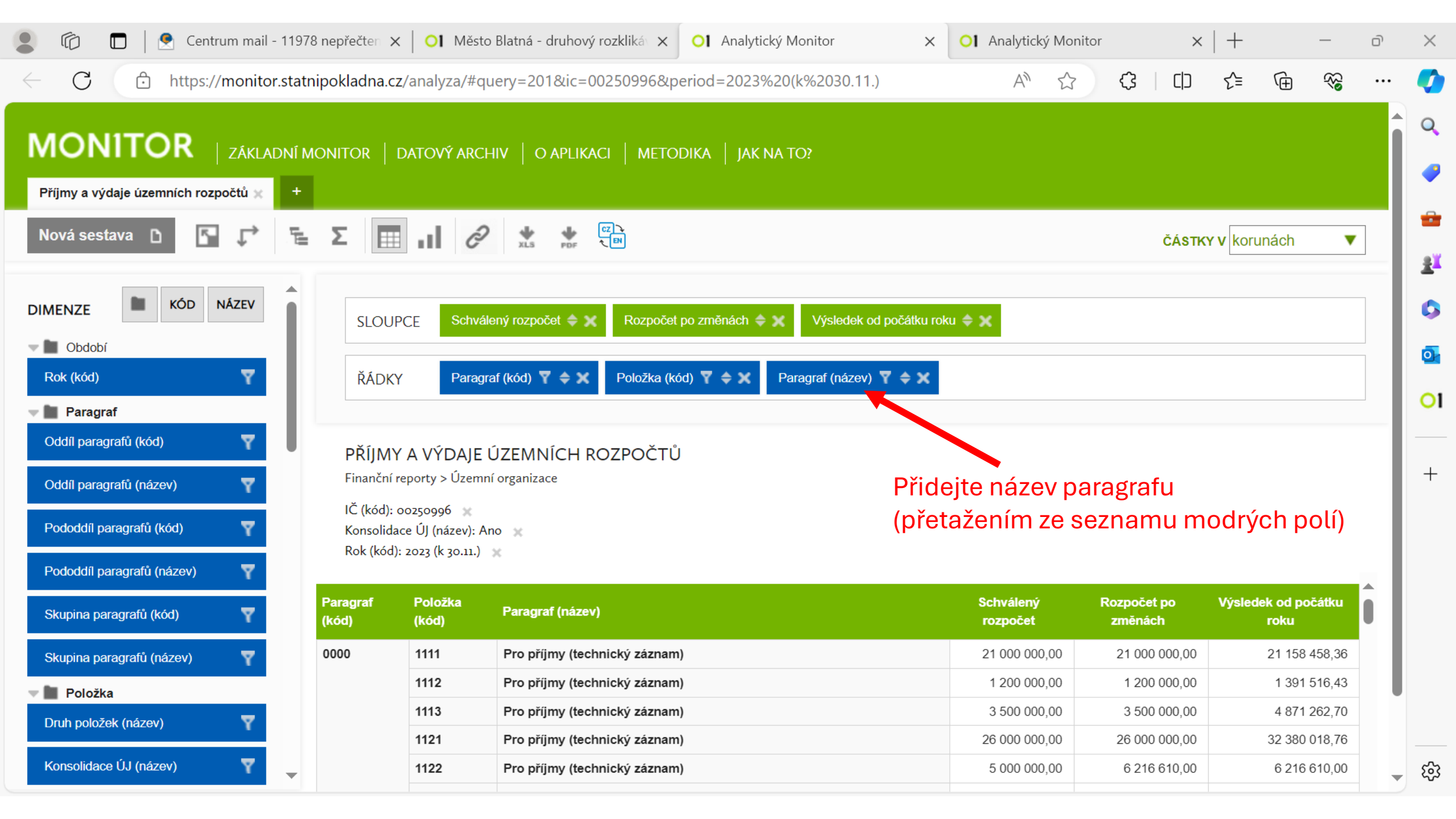
ŘÁDKY: Paragraf (kód) | Položka (kód)

PŘÍJMY A VÝDAJE ÚZEMNÍCH ROZPOČTŮ

Finanční reporty > Územní organizace

IČ (kód): 00250996
Konsolidace ÚJ (název): Ano
Rok (kód): 2023 (k 30.11.)

Paragraf (kód)	Položka (kód)	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku
0000	1111	21 000 000,00	21 000 000,00	21 158 458,36
	1112	1 200 000,00	1 200 000,00	1 391 516,43
	1113	3 500 000,00	3 500 000,00	4 871 262,70
	1121	26 000 000,00	26 000 000,00	32 380 018,76
	1122	5 000 000,00	6 216 610,00	6 216 610,00
	1211	63 300 000,00	63 300 000,00	62 311 706,56

Paragraf (kód)	Položka (kód)	Paragraf (název)	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku
0000	1111	Pro příjmy (technický záznam)	21 000 000,00	21 000 000,00	21 158 458,36
	1112	Pro příjmy (technický záznam)	1 200 000,00	1 200 000,00	1 391 516,43
	1113	Pro příjmy (technický záznam)	3 500 000,00	3 500 000,00	4 871 262,70
	1121	Pro příjmy (technický záznam)	26 000 000,00	26 000 000,00	32 380 018,76
	1122	Pro příjmy (technický záznam)	5 000 000,00	6 216 610,00	6 216 610,00

MONITOR

Příjmy a výdaje územních rozpočtů

Nová sestava

ČÁSTKY V korunách

Pododdíl paragrafů (kód)
Pododdíl paragrafů (název)
Skupina paragrafů (kód)
Skupina paragrafů (název)
Položka
Druh položek (název)
Konsolidace ÚJ (název)
Podseskupení položek (kód)
Podseskupení položek (název)
Seskupení položek (kód)
Seskupení položek (název)
Třída položek (kód)

SLOUPCE: Schválený rozpočet | Rozpočet po změnách | Výsledek od počátku roku

ŘÁDKY: Paragraf (kód) | Položka (kód) | Paragraf (název) | Položka (název)

Přidejte název položky
(přetažením ze seznamu modrých polí)

PŘÍJMY A VÝDAJE ÚZEMNÍCH ROZPOČTŮ

Finanční reporty > Územní organizace

IČ (kód): 00250996
Konsolidace ÚJ (název): Ano
Rok (kód): 2023 (k 30.11.)

Paragraf (kód)	Položka (kód)	Paragraf (název)	Položka (název)	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku
0000	1111	Pro příjmy (technický záznam)	Příjem z daně z příjmů fyzických osob placené plátci	21 000 000,00	21 000 000,00	21 158 458,36
	1112	Pro příjmy (technický záznam)	Příjem z daně z příjmů fyzických osob placené poplatníky	1 200 000,00	1 200 000,00	1 391 516,43
	1113	Pro příjmy (technický záznam)	Příjem z daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně	3 500 000,00	3 500 000,00	4 871 262,70

Centrum mail - 11978 nepřečten | Město Blatná - druhový rozklik | Analytický Monitor | Analytický Monitor

https://monitor.statnipokladna.cz/analyza/#query=201&ic=00250996&period=2023%20(k%2030.11.)

MONITOR

ZÁKLADNÍ MONITOR | DATOVÝ ARCHIV | O APLIKACI | METODIKA | JAK NA TO?

Příjmy a výdaje územních rozpočtů

Nová sestava

ČÁSTKY V korunách

DIMENZE KÓD NÁZEV

Paragraf

- Oddíl paragrafů (kód)
- Oddíl paragrafů (název)
- Pododdíl paragrafů (kód)
- Pododdíl paragrafů (název)
- Skupina paragrafů (kód)
- Skupina paragrafů (název)

Položka

- Druh položek (název)
- Konsolidace ÚJ (název)
- Podseskupení položek (kód)
- Podseskupení položek (název)

SLOUPCE: Schválený rozpočet | Rozpočet po změnách | Výsledek od počátku roku | Rok (kód)

ŘÁDKY: Paragraf (kód) | Položka (kód) | Paragraf (název) | Položka (název)

PŘÍJMY A VÝDAJE ÚZEMNÍCH ROZPOČTŮ

Finanční reporty > Územní organizace

IČ (kód): 00250996
Konsolidace ÚJ (název): Ano
Rok (kód): 2023 (k 30.11.)

Můžete přidat rok (i více let)
(přetažením ze seznamu modrých polí)

Paragraf (kód)	Položka (kód)	Paragraf (název)	Položka (název)	Schválený rozpočet 2023 (k 30.11.)	Rozpočet po změnách 2023 (k 30.11.)	Výsledek od počátku roku 2023 (k 30.11.)
0000	1111	Pro příjmy (technický záznam)	Příjem z daně z příjmů fyzických osob placené plátci	21 000 000,00	21 000 000,00	21 158 458,36
	1112	Pro příjmy (technický záznam)	Příjem z daně z příjmů fyzických osob placené poplatníky	1 200 000,00	1 200 000,00	1 391 516,43

Co mě teď čeká?

Modelový rozpočtový kalendář

Krok	Zodpovědnost	Termín
rozeslání instrukcí a tabulek jednotlivým správcům dílčích rozpočtů	správce rozpočtu	1. září
příprava příjmové strany rozpočtu	správce rozpočtu	30. září
odevzdání rozpočtových požadavků (návrhů dílčích rozpočtů)	správci dílčích rozpočtů	30. září
příprava návrhu kapitálových výdajů	odbor správy majetku (výstavby, investic apod.)	30. září
projednání návrhů dílčích rozpočtů a jejich úprava	správce rozpočtu a správci dílčích rozpočtů	31. října
zapracování upravených návrhů dílčích rozpočtů do návrhu rozpočtu a sestavení souhrnných tabulek	správce rozpočtu	15. listopadu
projednání návrhu rozpočtu	správce rozpočtu, správci dílčích rozpočtů, tajemník, starosta, zastupitelé, komise rady, rada a finanční výbor	30. listopadu
zveřejnění návrhu rozpočtu	správce rozpočtu	30. listopadu
schválení rozpočtu	zastupitelstvo	31. prosince

Pramen: Vnitřní směrnice o zpracování rozpočtu města Říčan, jeho rozpisu a rozpočtových opatření, Vnitřní směrnice k rozpočtu města Českého Brodu a osobní rozhovory

Co můžu udělat nebo změnit?

Analýza zdrojů

Zdroje

- Příjmy ze sdílených daní – odhad dle predikce MF, nelze ovlivnit
- Daň z nemovitých věcí
  - Nová vyhláška/opatření obecné povahy – kvalifikovaný odhad
  - Beze změn – odhad roku t-1
- Místní poplatky – analogie s DzNV
- Nedaňové – upravený odhad roku t-1
- Čerpání rezerv – max. odhad stavu rezerv ke konci roku
- Čerpání úvěru – dle uzavřené smlouvy, uzavření nové smlouvy je v dané chvíli nereálné

Kolik máme, kolik si chceme nechat do dalších let?

Výdaje

- Běžné výdaje
  - Platy – propočet dle platných tarifů za jednotlivé zaměstnance
  - Vyplývající z uzavřených smluv - dopočet dle smluv
  - Příspěvky zřízeným organizacím – dle požadavků organizací/roku t-1
  - Ostatní
    - Zařazení = bude se dělat
    - …
    - Nezařazení = nebude se dělat
- Investiční výdaje
  - Vyplývající z uzavřených smluv - dopočet dle smluv
  - Zařazení nových akcí (zohlednění stavu přípravy a dotačních možností)

Na co máme zdroje? Jaké máme priority?

Do dalších let je s výjimkou sdílených daní všechno řešitelné, otázkou je, jak moc a jaká je politická cena!

Nová možnost zhodnocení prostředků obcí u ČNB

Spořicí účet „Likvidita 2.0“

- určen pro obce, kraje, dobrovolné svazky obcí a společenství obcí
- zhodnocení prostředků aktuálně 3,7 % ročně
- okamžitá dostupnost peněz, nejde o termínovaný vklad
- možnost přijímat a odesílat běžné platby a využívat debetní kartu
- elektronické založení a správa prostřednictvím internetového bankovnictví ABO-K
- uložení prostředků je dobrovolné

https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/Statni-pokladna-nabidne-obcim-akrajum-vyhodne-sporeni-sokamzitym-pristupem-kpenezum/

Fiktivní cash pooling

- Bankovní produkt bez fyzických převodů mezi účty.
- Efektivnější zhodnocení finančních prostředků v rámci skupiny právnických osob tj. obec a její PO
- Mechanismus: Fiktivní součet zůstatků na podrozvahovém účtu → výpočet úroku pro celou skupinu.

Výhody:

- Zachování samostatnosti účtů organizací.
- Žádné účetní dopady.
- Vyšší úrokové zhodnocení.

Podmínky:

- Možnost záporných zůstatků vyžaduje souhlas zřizovatele
- Nutno zohlednit podmínky dotací a návratných finančních výpomocí.

- https://www.mfcr.cz/cs/rozpoctova-politika/uzemni-rozpocty/legislativa-a-metodicka-podpora-uzemnich-rozpoctu/2024/vyuziti-bankovniho-produktu-fiktivni-cashpooling-p-54484
- https://smlouvy.gov.cz/smlouva/32855900?backlink=yknel

Rozklikávací rozpočet a Monitor

- Aplikace
- Vizualizace rozpočtu obce s detailními daty, která jsou získávána přímo z jejích účetních systémů

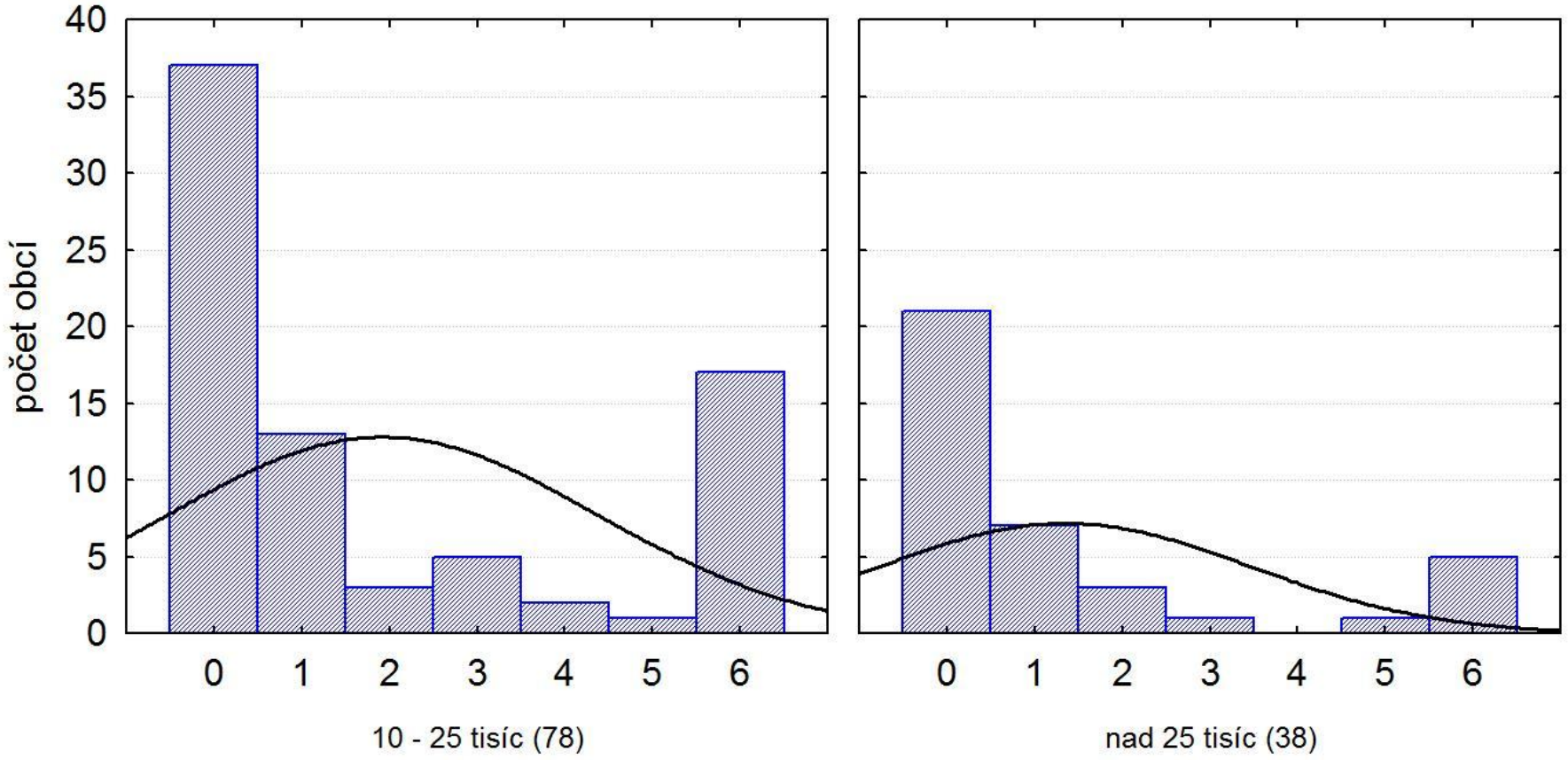
- Od MF (zdarma, univerzální)
  - https://monitor.statnipokladna.gov.cz/
- Neziskový
  - https://cityvizor.cz/landing
- Komerční (příklad)
  - https://www.gordic.cz/verejna-sprava/digitalni-sluzby/otevreny-urad/rozklikavaci-rozpocet

Rozpočtový kalendář

- Popis rolí a termínů
  - Při přípravě a schvalování rozpočtu
  - V celém rozpočtovém cyklu
- Formát
  - Směrnice
  - Usnesení Rady
- Rozpočtové provizorium
  - Každoročně x univerzální

- https://usneseni.praha10.cz/usneseni/usneseni/1946
- https://edeska.praha10.cz/download.jsp?idPriloha=69527
- https://edeska.praha10.cz/download.jsp?idPriloha=69528

Počet obcí a počet let v rozpočtovém provizoriu (2010-2016, 131měst)

Formát schváleného rozpočtu

1. Komunikační nástroj
2. Finanční plán
   - Který bude měněn rozpočtovými opatřeními

Rozpočtová opatření

- Zastupitelstvo
- Rada

} Rozpočtové opatření

- Vedoucí odboru => změna rozpisu rozpočtu

- https://praha10.cz/edeni-a-sprava-mc/finance/rozpocet-mc/rozpocet-2025
- https://usneseni.praha10.cz/usneseni/usneseni/4337

Zastupitelstvo zmocňuje Radu MČ Praha 10

1) k provádění rozpočtových opatření na rok 2025 týkajících se změn ve schválených závazných ukazatelích rozpočtu jednotlivých odvětví, a to do výše 5 mil. Kč (přesuny v rámci běžných i kapitálových výdajů, včetně rozpočtových rezerv)
2) k provádění změn plánu zdaňované činnosti na rok 2025, a to do výše 5 mil. Kč
3) k provádění rozpočtových opatření na rok 2025 při poskytnutí účelových dotací a transferů z rozpočtu EU, státního rozpočtu a z rozpočtu hlavního města Prahy a případných vratek těchto nedočerpaných dotací a transferů
4) k provádění rozpočtových opatření na rok 2025 za účelem zapojení nedočerpaných (účelově vázaných) finančních prostředků z předchozího rozpočtového roku do stávajícího rozpočtu MČ Praha 10 prostřednictvím položky 8115 -financování
5) k provádění rozpočtových opatření na rok 2025 týkajících se založení nové investiční akce, a to pouze za předpokladu, že se nemění celkový objem kapitálových výdajů v rámci daného odvětví

Bilance příjmů a výdajů

v tis. Kč

Třída	OdPa	Název	
1xxx		Daňové příjmy	234 500,0
2xxx		Nedaňové příjmy	35 000,0
3xxx		Kapitálové příjmy	0,0
4xxx		Přijaté transfery	1 117 037,7
	4131	*Převody z vlastních fondů podnikatelské činnosti*	*500 000,0*
	4137	*Neinv. převody mezi statut.městy (HMP) a jejich MČ*	*617 037,7*
	z toho:	*Dotace na výkon státní správy (ZJ 900)*	*86 120,4*
		Dotace z MHMP - dot. vztahy k MČ (ZJ 921)	*530 917,3*
5xxx		Neinvestiční výdaje	1 042 294,4
6xxx		Investiční výdaje	580 106,0
		Rozdíl příjmů a výdajů	**-235 862,7**
8xxx		Financování (kontokorent)	130 000,0
		Financování (zapojení přebytku hosp.min.let)	78 202,7
		Financování (spolupráce pro rozvoj MČ Praha 10)	27 660,0

Schválené závazné ukazatele rozpočtu

v tis. Kč

ORJ odvětví	*Rozpočet 2025*
0011 Územní rozvoj	
Neinvestiční výdaje	3 420,00
Investiční výdaje	37 000,00
0021 Životní prostředí	
Neinvestiční výdaje	133 951,00
Investiční výdaje	30 700,00
0031 Doprava	
Neinvestiční výdaje	11 200,00
Investiční výdaje	20 000,00
0041 Školství	
Neinvestiční výdaje	4 191,00
Neinvestiční příspěvky (pol. 5331)	198 260,00
Investiční výdaje	0,00

Rada může přesunout max. 5 mil. Kč mezi závaznými ukazateli. Tj. mezi různými kapitolami nebo mezi neinvestičními a investičními výdaji. Tzn. tyto přesuny neřeší zastupitelstvo.

A další kapitoly

Rozpis rozpočtu

0011 - Územní rozvoj v tis. Kč

ODPA	POL	UZ	ORG	Text	RS 2024	RU 2024	Rozpis rozpočtu na rok 2025
003635	5166			Konzultační, poradenské a právní služby	50,00	50,00	50,00
003635	**Územní plánování**				**50,00**	**50,00**	**50,00**
003636	5139			Nákup materiálu jinde nezařazený	150,00	150,00	150,00
003636	5166			Konzultační, poradenské a právní služby	400,00	400,00	400,00
003636	5169			Nákup ostatních služeb	500,00	500,00	500,00
003636	5169	000000201		Nákup ostatních služeb - administrace AS	1 600,00	1 600,00	2 300,00
003636	5175			Pohoštění	20,00	20,00	20,00
003636	**Územní rozvoj**				**2 670,00**	**2 670,00**	**3 370,00**
Výdaje celkem					**2 720,00**	**2 720,00**	**3 420,00**

Závazný ukazatel 3,42 mil. Kč může měnit jen Rada MČ.

Vedoucí odboru může přesunout prostředky mezi jednotlivými řádky.

- formálně již nikdo jiný neschvaluje, je nastaven systém evidence těchto změn

V rámci stejné položky a paragrafu může být více řádek.